

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inape
lază.

Politica Sașilor din Ardeal.

Brașov, 17 Octomvre.

În viața politică a conlocuitorilor noștri sași încep să se valideze tot mai mult două curente. Față de politica oficială oportunistă începe să se manifeste tot mai puternic nemulțumirea păturilor largi ale poporului săsesc. Pentru cei cari cunosc mai deaproape frământările poporului săsesc, nu mai e taină că politica oficială, adică atitudinea majorității deputaților sași cari au trecut în tabăra guvernamentală, nu numai nu e aprobată, ci e chiar combătută de păturile largi ale poporului cari cer o acțiune națională conștientă.

Între reprezentanții celor două curente s'a deschis de mult o prăpastie adâncă. Politicianii sași oficiali, în frunte cu deputații Neugeboren și Dr. Rudolf Schuller, mărturisesc credința că în fața întăririi tot mai amenințătoare a elementului românesc, Sașii trebuie să-și apere cu bra proprie și să nu facă comunitate cu celelalte popoare nemaghiare din țară, nici chiar cu Șvabii înrudiți din Banat. Reprezentanții curentului de redeșteptare națională, în frunte cu deputatul Sibiului Rudolf Brandsch, cer dimpotrivă urmarea unei politici germane, în unire cu toate elementele germane din Ungaria. Și cer în acelaș timp ca și în parlamentul țării să se dea glas cererilor îndreptățite ale lor, fără considerare dacă aceasta e pe placul

guvernelor ungurești, — *pentru că poporul săsesc din Ardeal își poate păstra caracterul național numai solidarizându-se cu ceilalți Germani din țară.*

Glasurile cari cer inaugurarea unei politici săsești naționale se înmulțesc și în afară de hotarele Ungariei. Un cunoscut publicist german, Paul Samassa, răspunzând unui articol al episcopului săsesc Teutsch, care luase apărarea politicii oficiale, face într'un ziar german din Berlin o aspră critică acestei politici de oportunitate, scriind între altele:

„Chiar dacă politica de oportunitate a Sașilor ar fi justificată de evenimentele zilnice, ea nu poate fi edificatoare. De multe ori s'a dovedit că vitejia, care nu prea ține seamă de rațiune, e o politică cuminte. Sau poate n'a fost nebunie — din punctul de vedere al politicii de oportunitate — războiul Burilor împotriva Englezilor? Burii au fost învinși și au ajuns azi stăpânitorii reali ai Africii. Dacă n'ar fi luptat, s'ar fi înecat, pașnic, în corupție. Ce înțeles adânc au cuvintele istoricului Treitschke: „Lupta e cel mai moral element.” În lupta pentru bunuri ideale sunt ascunse izvoare miraculoase de forțe morale. Nu-mi pot închipui că Sașii ar fi putut ajunge mai rău dacă ar fi combătut legile școlare ale lui Apponyi, decât au ajuns făcându-se și ei vinovați în votarea lor. Nu cred ca ceea ce li-s'a promis, în taină sau pe față, în ce privește aplicarea legilor, nu li-s'ar fi promis și admis dacă deputații sași ar fi părăsit partidul constituțional...”

Noul curent săsesc se întemeiază pe un principiu adevărat: politica de oportunitate nu este niciodată favorabilă păturilor largi, ci numai conducătorilor vremelnici ai unui popor. Asupra păturilor largi exercitează o influență corumpătoare, câtă vreme conducătorilor le ușurează situația. Azi nimic nu e mai ușor decât să fii deputat sas, căci deputăția nu-ți impune nici o datorie, decât poate datoria de a vota toate proiectele de lege prezintate de guvern, chiar și proiectele cari sunt îndreptate împotriva poporului pe care îl reprezintă. Politica de oportunitate nu le impune deputaților sași nici o muncă. De aceea și găsim atâția inși cari nici nu și-au făcut apariția în Cameră decât poate ca să voteze sau să-și ridice lefurile de deputați.

Fără îndoială, politica aceasta de priocopsală le aduce deocamdată favoruri materiale vremelnice. Astfel vedem că în noul buget al anului 1912 ministrul de culte prevede pentru clădirea gimnaziului săsesc din Sibiu 400,000 de coroane; pentru gimnaziul din Șighișoara 350,000 cor. și pentru cel din Mediaș 83,000 de coroane, fără altă îndatorire — cum spune organul autorizat al politicii săsești „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt”, decât „de-a continua a crește pe seama patriei cetățeni buni și a promova cultura poporului”.

Dar aceste subvenții nu sunt recunoașterea îndreptăririi acestor instituții săsești la ajutorul din partea statului, ci numai răsplata pentru atitudinea oportunistă a cercurilor săsești oficiale. N'au deci nici

Portretul.

De Victor Eftimiu.

Se reîntorcea, aproape îmbătrânit.

Sufletul îi era bătrîn de multă vreme. Iar vederea locurilor copilăriei, îl înseninase. Vuetul Parisului, mai stăruia încă în fundul urechilor sale, dar încetul cu încetul balaurul uriaș, în măruntaele căruia se sbătuse atâți amar de ani, sfărâta tot mai departe și tot mai departe își duhnea fumul sutelor de guri. Dinu Bogdan lipsea de zece ani din țară. Cabareturile din Montmartre, tavernele din cartierul latin, femeile frumoase, caii dela curse și toate măruntișurile cari alcătuiesc viața unui străin tânăr, îl furase și pe dânsul ca pe atâția alții și îl ținea strîns acolo. Fuseseră zadarnice scrisorile trimise din țară. Nici la moartea tatălui său nu plecaseră. Venise abia acum, când trebuia neapărat să fie acolo, înainte ca mâinile lacome ale rudelor să împartă averea părintească.

Și acum începe să uite, uită femeile și cursele, uită cărțile greoaie cu paragrafele cărora nu le dăduse de rost nici odată. Un ideal de viață nouă îl prinsese acum: visa să-și îngrijească singur moșia, s'o mărească, să muncească, să lupte. Era acasă acum, era la el acasă... Intins pe iarba subțire și foarte înaltă a livezilor sau sub nucul uriaș din dealul mănăstirii își umplea sufletul cu seninătatea cerului de primăvară, cu mireasma florilor, cu adierile vântului. Simțea tresărind în sufletul său viața de odinioară, pierduta viața a copilăriei — plină de soare și de fluturi, lipsită de truda grijilor...

Erau aceleași locuri de altă dată. Iarba se îndoia în aceleași legănări de valuri, fluturii purtau aceleași haine pestrițe de odinioară și ciudat, chiar inima lui, inima ce ș'o crezuse putrezită de atâta vreme, tresărea în piept, nerăbdătoare se toasă de viață ca în vremea de demult. Era fericit, o fericire care nu mai fusese. La ce bun toate frământările acelea de până acum, alergările după alte vise, întrecerile zadarnice — după o fericire căutată?

Dar fericirea era în satul lui în frumoasele grădini părintești, în casa legată a părinților săi... Și azi tresărea. Părerile de rău îl copleșesc. Părinții lui? Nu-i văzuse de mult și nu era să-i mai vadă. De tatăl său își aducea bine aminte că era bătrîn viu, care-și petrecea toată ziua pe moșie, certându-se cu țărani și bătându-i apoi pe umăr în semn de pace. Simte și acum lacrima ce picase din ochi bătrînului când l-a sărutat pe frunte, în ziua plecării.

— Du-te fătul meu și cunoaște lumea. Mă încred în tine. Știu că n'ai să mă faci de ris. Și fii bărbat nu fi femeie. Când te-o prinde dor de țară și de noi, potolește-l, că și așa tot n'o să fim împreună în vecii-vecilor...

Trei ani în urmă bătrînul a murit... Dinu Bogdan n'avu vreme să-l plângă mult, căci îl fermecase o dansatoare din Montmartre. Și nici mai târziu nu porni spre țară, venia abia acum câteva zile după ce mama lui plânsese, atâta, pe scrisoarea unde-i vestea sfârșitul apropiat, chemându-l încă odată, cea din urmă dată la sânul ei...

Bătrîna murise fără să-l mai vadă. Și el plânsese mult pe mormântul din curtea mănăstirii,

plânsese răscolind printre lucrurile ei — atâtea lucruri care erau ale lui, ale singurului copil. În cuferile vechi mirosind a cuișoare, printre hainele bătrînei, găsea cele dintâi cărți ale lui, jucării uitate, fotografii. Zilele de demult, se perindeau în mintea lui copleșită de amintiri, fiindu-l ceasuri întregi deasupra vr'unui cufer deschis cu mâinile răzimate de colțul lui, cu capul plecat pe coate cu ochii închiși cu mintea dusă... Poveștile din copilărie spuse la gura sobei și sfaturile și mângâierile ei, și lacrimile ei, și plecarea și atâtea scrisori cari îl chemau acasă — îi năpădesc în suflet, îl dor, îl fac să plângă. Chipul ei atârnat lângă icoane — acelaș chip care veghea la capul său, în orașul depărtat care cetise de atâtea ori iertare și îndemn la muncă, în zilele de răstribite... Invălmășagul norilor de patimi și de remușcări chipul ei fusese singurul colț de cer senin. De câte ori desgustat de viața ușuratică a Parisului, desgustat de el însuși și de femeile pe cari le făcea să-și înșele soțul — nu ridica el ochii la portretul mamei sale! Știa că departe, într'o casă simplă de boierii oltenii e o femeie sfântă, prin mintea căreia n'ar fi trecut încă odată cel mai mic gând de păcat.

Și în amintirea mamei sale el erta pe toate vinovatele cari greșiseră. Sfințenia ei răscumpăra păcatele tuturor femeilor din lume...

Acum când ea nu mai este, Dinu, trecea singur ca un duh din altă vreme, prin odăile largi ale casei părintești. Pașii săi sună prelung deșteptând ecouri în toate colțurile. Tot ce se leagă de amintirea mamei sale îl făcea să tresare. În fiecare zi câte un bătrîn sau câte o prietenă a moartei îi povestește amănunte din cele din urmă zile ale ei.

un temeliu moral și nu sunt proprii a deștepta în păturile largi sentimentul mândriei naționale, nefiind rezultatele unei lupte frumoase, ci numai rezultatele unui târg urât.

Impotriva efectelor demoralizatoare ale acestei politici de veșnică târguială se ridică noul curent, care vrea să redeștepte în pături cât mai largi sentimentul datoriei naționale și convingerea îndreptățită că tot ce primește un popor dela guvern ca „favor” se poate obține prin luptă solidară — ca împlinirea unei cereri îndreptățite.

Noi nu putem decât să ne exprimăm simpatia pentru noul curent de regenerare națională a poporului săsesc, care — luptând alături de celelalte popoare nemaghiare asuprite — va putea contribui în măsură însemnată la înlăturarea unui sistem politic corupt.

Noul ministru de comerț. „Monitorul oficial” publică în numărul său de azi două autografe regale despre desărcinarea ministrului Lukács ca ministru de comerț și numirea, în locul lui, a deputatului Beöthy László.

Obstrucția continuă. Comitetul executiv al partidelor opoziționiste unite a ținut azi ședință în care a hotărât continuarea obstrucției tehnice, neavând nici un motiv pentru a schimba tactica de până acum. În cursul săptămânii viitoare se vor îngădui numai două discursuri la proiectele militare.

În ședința de azi s'au continuat votările nominale.

Iarăși tricolorul. Cetim într'o gazetă săsească din Brașov că ieri dimineața a avut loc în Brașov un conflict între un polițist și un muncitor român pentru tricolorul nostru. Un grup de muncitori români din comitatul Hunedorii a sosit la Brașov. Unul dintre ei purta pe pălărie o panglică tricoloră.

Un sergent de poliție a descoperit numai decât „înalta tradare” și l'a somat să îndepărteze panglica. Muncitorul român s'a împotrivit și de

aici s'a născut o încăierare serioasă. În cele din urmă muncitorul a fost dus la secție.

„Acest incident — scrie ziarul săsesc — dureră, ne dovedește că ordinațiunea europeană a ministrului de interne prin care se îngăduie purtarea tricolorului românesc nu mai e în vigoare, căci altminteri nu se poate închipui ca un slujbaş subaltern să procedeze atât de sumar și necruțător”.

Nici nu mai întrebăm dacă n'ar fi la loc o interpelare în Cameră!...

Contele Tisza asupra situației.

După o tăcere de luni de zile, contele Tisza a vorbit azi în Arad alegătorilor săi. Trebuie să recunoaștem chiar dela început că aspirațiile naționale ungurești și-au găsit pentru zilele noastre expresia ultimă în credințele politice propagate de contele Tisza; o expresie mai rafinată, mai superioară și, în consecință, mai conștientă decât cea pe care o putem desprinde din ideologia altor personalități remarcabile ale politicii ungurești.

Cele mai primejdioase concepții politice pentru noi, națiunile nemaghiare din Ungaria, — dacă, în genere, putem să admitem o primejdie esențială a aspirațiilor noastre naționale — sunt deci cele mărturisite de contele Tisza. De aceea vom urmări pas de pas activitatea lui politică și nu vom scăpa din vedere, că tocmai în baza superioarelor lui calități de om politic, contelei Tisza viitorul i-a rezervat mari acțiuni politice ungurești, de-o agresivitate, după toate semnele, mai potențată decât cele din trecut, pentru a cărei înfruntare ni-se impune tot mai imperios o reculegere a tuturor forțelor noastre de rezistență.

Din resumatul ce dăm la vale asupra discursului de azi al contelei, cetitorii noștri pot să constate iarăși exigentele abilități prin cari acest om reușește să armonizeze aspirațiile naționale ungurești

cu interesele de viață ale monarhiei și să făurească, chiar din stările externe de astăzi, un argument pentru asigurarea intereselor monarhiei prin triumful aspirațiilor ungurești. Căci, vorbind despre necesitatea reformelor militare, contele Tisza crede, că prin admiterea acestor reforme prestigiul de putere al „națiunii maghiare” va căpăta o hotărâtoare influență, nu numai în ce privește consolidarea monarhiei, ci și greutatea ei ca factor în politica externă. Sporirea forței armate a țării e o necesitate vitală pentru „națiune”, a spus nobilul conte, pentru că numai având la îndemână o mare forță armată va putea să inaugureze o politică deplin energică împotriva naționalităților și să contracareze tendințele antimaghiare ale unor cercuri din Austria.

Avem în aceste mărturisiri cvintesența politicii contelei Tisza și îi suntem recunoscători că ne-a desvălit-o în termeni atât de lapidari. Avem un cuvânt mai mult de acum înainte să ne însuflețim pentru jertfele ce ni-se cer în numele patriotismului nostru și al tradiționalei noastre loialități față cu domnitorul. Căci declarațiile contelei Tisza nu sunt vorbe fără greutate în balanța politică a monarhiei, nu pentru că el e omul viitorului. Ne-a tradat-o chiar el înc'odată, prin gestul de amenințare serioasă și foarte categorică, ce a adresat la sfârșitul cuvântării sale de azi obstrucției.

Sperăm însă să revenim asupra declarațiilor contelei Tisza și ne mărginim acum să redăm discursul în liniile sale esențiale.

Organizația din Arad a partidului guvernamental a luat pentru ziua de azi cele mai întinse măsuri pentru a preveni disordinile anunțate de partidul socialist. În teatrul unguresc de vară unde a avut loc „darea de seamă a deputatului Aradului” n'a putut să pătrundă decât un public „de încredere”: întreagă evreimea și funcționarea orașului. Fix la orele 3 d. a. contele Tisza a apărut pe scena teatrului și și-a început numai decât cuvântarea:

Și el îi iubește pe toți moșnegii accia pitici, pe toate bătrânele încovoiate, căci fiecare din ei, are ceva din ființa ei căci în ochii tuturor s'a oglindit cândva fala ei.

Ce triste sunt cimitirele sărace din jurul mănăstirilor!

Peste crucile de lemn, peste movilele de pământ, păzite de vișini mărunți trec adieri plângătoare și'n umbră pâlpaie luminile de candelă, aprinse în amurg. Câte un glas de fată bocește pe vr'un mormânt; femei cernite înfig lumânări de ceară pe vr'un colț de lespede — și noaptea vine să pustiască țara morților. În adăpostul unei hori de brăduți o mormântul ei, mai frumos ca toate celelalte. Sunt mai multe flori acolo, iarba nu crește printre pietri pe marginea lepezii se cunosc mai multe urme de lumânări. O soră a moartei vine de câteva ori pe săptămână și plânge pe mormânt. Neveste înzestrate de răposată, toarnă undelemn în candelă, copilițe botezate de ea, ciudate în tristețea lor vremelnică, presară micșunele și aglice, culese pe marginea cărărilor din crâng. Și el le vede din poala nucului înalt, vede

și luminița de pe mormânt, ascultă tânguitorul cântec de mort — dar nu se coboară să plângă pe groapa mamei, fiindcă știe că s'ar izbi cu fruntea de lespede rece a mormântului...

Intr'o seară întârziase sub nuc.

Nici o umbră nu se mai strecura printre cruci. Cimitirul cu umbra lui deasă, cu luminile candelor, părea un cer încărcat de stele.

Oare stelele nu sunt candelă aprinse pe mormintele sufletelor?

Dinu visa în liniștea nopții.

Deodată tresări. Auzise fășitul cetinei. Strecurându-se tiptil, un bătrîn îngenunchie la mormânt și rămase acolo vreme îndelungată. A doua seară iar. Și o săptămână în șir, bătrînul veni să se roage pe mormânt. În ziua cea din urmă, când adâncit în visare n'auzise nici un șgomot în jurul său, moșneagul simți o mână pe umăr. Era fiul moartei.

— Ce cauți aici? — întrebă blând glasul tremurător al celui reîntors.

Bătrînul strigă înăbușit, îl privi muștrător, se smulse de sub apăsarea lui, și o luă la fugă peste morminte. Acum fugeau amândoi, ca două nă-

luci în lumina răsăritului de lună; păreau doi morți înviați cari se fugăresc pentru dușmăniile din viața cealaltă.

Fugeau pe coasta dealului, peste livezi, pe ulițele satului. La o cotitură, bătrînul pieri. Dinu rămase uluit. Întrebări ciudate îi chinuiau mintea. Ce căutase pe groapa mamei sale? De ce fugise? Ce taine ascundeau toate astea? Întreaga noapte el nu putu să doarmă. Isi frământa mintea cu tot felul de gânduri.

Spre zori alergă în odaia icoanelor.

Lumina candelăi cădea și pe obrazul chipului din perete. Ciudat. I-se păruse? Părea că ochii ei cer iertare, părea că mâna ei se ridică spre obraz degetul îi apasă buzele, par'că ar fi vrut să zică:

— Nu mai cerceta!

Iar ochii ei spuneau acum:

De ce te-ai mai întors?

...Și Dinu, cu sufletul cuprins de cea mai mare amărăciune pe care o simțise vr'odată, scoase portretul dintre icoane și'l duse în odaia de alături, atârându'l printre celelalte portrete, printre oameni...

Funii și articole de funărie se pot cumpăra dela firma

Molnár és Mátrai, mare industrie de articole de funărie în Timișoara-Fabric.

Magazinul și biroul: Séna-tér 1. Domiciliu și fabrica: Klapka-sor 2

Are în depozit și vinde cu prețuri extraordinare de ieftine: saci de in, cânepă, urzică. Scoarțe din țesătură de in, impenetrabile, saltele și sfoară de legat altoii, precum și alte sfuri la diferite mașini. — Trimitem cu plăcere mostre și lamuriri. Cumpărătorilor vechi le dăm rabat. Comandele se execută prompt

N'am de gând — a zis — să fac o dare de seamă după tipicul obișnuit. Sper că cunoașteți atât situația parlamentară actuală cât și fazele ei de evoluție, din ziare. Voi stăruî numai asupra chestiunilor esențiale, cari trebuie să preocupe pe bărbații politici serioși, înzestrați cu sentimentul răspunderii. Chestiunea care dominează situația e *chestiunea reformelor militare*. Dați-mi voie să fac o scurtă reprivire asupra trecutului, ca să putem înțelege deplin importanța acestei chestiuni.

Constituția din 1867 a ridicat națiunea ungurească la rangul de factor cu greutate în balanța politicii europene. Ea își pierduse această importanță, încă în 1526, după dezastrul dela Mohács. A avut-o însă pe timpul glorioșilor regi din casa Arpadiană, pe timpul Anjouștilor și pe timpul lui Matia. În 1867 vremile s'au împlinit, o pleiadă de mari bărbați au vestit aceasta. Ei au dat națiunii un mare avânt în calea ei de evoluție. Devenind națiunea ungurească factor hotărâtor alături cu Austria, a primit o mare răspundere în fața istoriei universale. Națiunea și-a câștigat un frumos prestigiu mai ales prin jertfele înțelegătoare ce a adus pentru armată. Au fost, sunt, și or să vie vremuri când jertfele pentru armată sunt o chestiune de viață pentru ori ce popor. Vai de națiunea care a neglijat să-și aranjeze raportul de forțe interne. Lipsa de înțelegere pentru forța armată poate să fie fatală într'un moment dat și iluzia deșartă a puterii să se răzbune amar. Aci prestigiul Ungariei a suferit o gravă știrbire prin lipsa aceasta de înțelegere. Noi suntem vinovați de multă indiferență în acest punct și stăm și azi nepăsători în fața neliniștitoarelor semne ce se arată la orizont, din toate părțile, în special însă dinspre Balcani. Din clipă în clipă putem să ne așteptăm la surprize fatale și e timpul suprem să ne întărim pentru toate eventualitățile.

Dar neglijarea forței armate se resimte și în interiorul țării noastre. Națiunea maghiară a ajuns să nu mai poată inspira respect nici în lătrau, decum în afară. Prestigiul ei e sdruncinat și lipsa de prestigiu a slăbit în grad primejdios, chiar și relațiile națiunii cu coroana. Putem, oare, să facem vre-odată, fără armată corespunzătoare, o politică deplin energetică împotriva naționalistilor? Și vom putea, oare, să dezvoltăm rezistența necesară, ce trebuie să opunem unor tendințe antimaghiare din Austria? — în gradul cerut de interesele superioare ale națiunii ungurești! Dar e o chestiune vitală chiar pentru monarhie prestigiul națiunii ungurești, căci numai triumfând aspirațiile noastre vom putea deveni o forță de consolidare a monarhiei, o forță care să cadă cu cuvenita greutate în cumpăna politicii externe a Austro-Ungariei.

Imprejurări specifice complică azi situația noastră internă și străinii nu pot înțelege natura și cauzele acestor complicații. Nu pot înțelege de ce întârziem cu votarea reformelor militare într'o situație externă atât de dificilă cum e cea dată. O armată puternică ne-ar face doar mai temuți și ne-ar reda sentimentul siguranței, căci ar garanta și triumful aspirațiilor maghiare, ar garanta realizarea deplină a constituției din 1867.

În Austria nu se bucură nimeni de legile din 1867, tocmai fiindcă ele însemnează triumful acestor idei. O mare parte a opiniei publice din Austria stă și astăzi la pândă pentru a prinde momentul priincios scopului de a răsturna aceste legi. Pe linia întregă, aproape, s'au realizat doar atunci aspirațiile ungurești. Într'un singur punct au convenit bărbați politici din 1867 să facă concesii coroanei și aceasta o armată. Ei n'au putut învinge nedumeririle coroanei în ce privește organizația armatei. De aici se explică sentimentul de durere ce a rămas să dăinuiească și azi în poporul unguresc, de aici nemulțumirea lui cu armata. Dușmanii au exploatat acest punct vulnerabil al nostru. Peccatur — însă — et intra et extra muros.... Ideea monarhiei unitare tot mai iopitește în unele cercuri politice, deși nu există o rățicire mai mare decât această idee, după ce știm că armata numai dacă își va deschide porțile pentru sentimentul național va putea să aibă chiagul însuflețirii soldaților.

Vorbește apoi despre luptele politice din decembrie din urmă, arătând zădărnicea comanda ungară. Chestiunea armatei a trântit atâtea ca-

binete (Széll, Khuen) până s'a putut ajunge la o învoială mai acceptabilă în cunoscutul program al „comisiei de nouă”. În baza programului elaborat de comisie i-s'a deschis un larg teren limbei și spiritului unguresc în armată. Ofițerii vorbesc azi tot mai mulți ungurește. Instrucția se face și ungurește. Deocamdată nu s'a putut obține să așteptăm cu paciință plinirea vremilor, când aspirațiile ungurești să se realizeze și pe teren militar.

Face o scurtă revistă a crizei de sub coaliție și arată discordia dintre șefii coaliției în chestiunea armatei, precum și neputința lor de-ași fi realizat dezideratele. Vorbind apoi despre jertfele reclamate de reformele militare, spune, că nu sunt nesuportabile. Cine cunoaște gradul de dezvoltare al forțelor noastre economice nu poate să afirme aceasta. Adevărat că sunt grele, dar sunt reclamate de nevoi și mai grele. E minimul cu putință ce se cere în proiectele militare. Plusul de cheltuieli e în mare parte pentru echipamentul și armamentul trupelor, ceea ce indică o dezvoltare, nu extensivă, ci intensivă a armatei, — lucru cerut și de opoziție. Sporirea contingentului de recruți e deasemenea minimal. Starea de azi în armată e că, în vreme de bătaie, chiar în linia primă e nevoie de rezervă, ceea ce din punct de vedere militar însemnează o formidabilă anomalie. Dar și din punct de vedere umanitar anomalia aceasta nu mai poate fi tolerată. Rezerviștii sunt oameni slăbiți de nevoile vieții și au uitat cei mai mulți serviciul, așa că tocmai ei, cari sunt în același timp și capi de familie, sunt cei mai primejduți astăzi. Soldații activi sunt mai destoinici și se pot feri mai bine în foc. Un război în asemenea împrejurări ar putea să aibă urmări de-a dreptul catastrofale, căci ar răpi cele mai scumpe vieți țării. Cât de vinovați sunt deci cei ce întârzie o schimbare a acestor împrejurări triste! (Aplauze).

Economii de cheltuieli s'ar putea face numai în contul honvezimei, unde rămân însă în acest caz aspirațiile naționale! (Aplauze). Arată apoi avantajele economice și sociale ale serviciului de doi ani. Serviciul de doi ani va curma anomalia ca în prima linie de bătaie să fie trimiși rezerviștii, după ce va crește numărul soldaților activi.

Trece apoi la partea a doua a vorbirii, la obstrucție. Votările nominale din Camera scutese pe opozanți să se rostescă asupra chestiunii, de pildă, a rezerviștilor. Arată fazele prin cari a trecut obstrucția. (Vorbirea contelui Coloman Tisza, caniculele, cazul ziarului „A Nap” etc.) Azi în sfârșit se ivesc semnele șovăitoare ale unei păci. Ironizează mijloacele de luptă ale obstrucției și le infierează. A stat la îndoială, dacă e bine să vorbească despre obstrucție. Spune că e omul luptelor hotărâte și că nu se teme să vorbească. S'ar bucura totuș dacă s'ar putea evita necesitatea luptei. În anii din urmă s'a putut observa o potolire a divergențelor personale dintre partide. Nu trebuie readusă sălbăticia luptelor dintre partide. Să facem totul pentru contracararea efectelor nihiliste ale obstrucției. Citează niște declarații făcute de Justh dela catedra prezidențială, declarații în care el vestejia în principiu foarte aspru campaniile obstrucționiste din timpul coaliției. Chiar coaliția a fost nevoită să înăsprească în mod provizoriu regulamentul intern în 1908, după ce s'a convins că libertatea de cuvânt trebuie aplicată numai până unde încetează discuția întemeiată pe argumente. Citează mai multe fragmente din vorbirile parlamentare ale conților Apponyi și Andrassy, în cari aceștia au reprobato obstrucția ca mijloc de luptă parlamentară. Apponyi a admis-o numai pentru cazuri de extremă necesitate, ca mijloc revoluționar. Unde sunt însă astăzi criteriile unei revoluții? Nu există azi nici un argument serios în sprijinul obstrucției, în vreme ce necesitățile de viață ale națiunii maghiare reclamă imperios încetarea ei, căci nu e decât cea mai condamnabilă anarhie ori nihilism, oare seacă toate forțele țării. Iată și conții Apponyi și Andrassy mărturisesc aceasta și totuș l'au reprobato pentru înscenarea aceluia 18 Noemvrie memorabil (Aplauze.) Azi nici chiar opinia publică din partidele opoziționiste nu aprobă obstrucția. Dovadă spiritul ce a domnit în congregația comitatului Pest, care e un vechiu comitat opoziționist. Vorbește pe lung contra obstrucției și face un ultim apel pentru contenirea ei și pentru reușita acțiunii întreprinse de preșe-

dintele Camerei, de Berzeviczy. Ar fi o greșală fatală să nu se oprească obstrucția pe povârnișul care a apucat și să încerce și mai departe a coborî tot mai jos prestigiul țării.

E ora a 12-a. Marile interese ale națiunii maghiare cer să înfăptuim fără amânare reformele militare și să-i punem la adăpost viitorul în aceste zile de mari primejdii. Mă voi bucura dacă va reuși aceasta pe cale pașnică, în caz contrar însă vă declar în chipul cel mai solemn că, fără șovăială, fără să zăbovesc o clipă, îmi voi jertfi toate forțele și toate calitățile cu câte m'a dăruit Dumnezeu pentru izbânda acestei supreme cauze naționale. (Prelungi aplauze).

Sfârșind contele Tisza, adunarea a luat hotărârea să trimită omagii telegrafice guvernului.

Seara la orele 7 și jumătate a avut loc la restaurantul hotelului Crucea-Albă un banchet, unde contele Tisza a ținut un toast de același înțeles general.

O deputațiune românească la contele Tisza.

Aflăm că azi, între orele 11 și 12, contele Tisza a primit, în șirul audiențelor ce a acordat, și o deputațiune românească, compusă, afirmativ, din reprezentanți ai Românilor din Arad. Deputațiunea a cerut contelui Tisza să găsească la școlile elementare de stat un post pe seama învățătorului Aurel Micloși. Cererea aceasta cică ar fi fost sprijinită cu argumentul, că învățătorul Micloși, care ocupase anii trecuți un post la una din școlile confesionale românești ale Aradului, a fost lipsit de pâne pentru spiritul unguresc în care instrua pe școlari. Învățătorul Micloși e deci jertfa autorităților noastre școlare — a spus brava deputațiune. În timpul cât a stat școala aradană, a câștigat chiar mai mulți aderenți pe seama ideilor ungurești. — Ca să fie la culmea mândriei românești, deputațiunea bravilor aradani, cică ar fi făcut contelui Tisza și făgăduială că membrii ei își vor trimite copiii în viitor numai la școala ungurească, ba i-au dat contelui și o declarație despre aceasta.

Bravul domn Micloși, care prin urita dsaie faptă vrea să sdruncine și armonia în sinul populației din suburbiile românești ale Aradului, după cât știm e susținut de anumiți membri ai consistorului aradan al căror „om de încredere” este. Răspund acești domni pentru faptele lui?! Și în genere mai pot răspunde pentru faptele lor chiar, prin cari au sdruncinat de mult armonia societății intelectuale din Arad?!

Unde se va opri acest mizerabil proces de destrămare!

Dacă se vor adeveri știrile aceste, învățătorul Micloși, dimpreună cu toți tovarășii lui triști — e vrednic de cel mai mare dispreț al societății noastre și datorită de-al boicotă ni-se impune tuturora.

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octomvrie, un nou cuartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datoriile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	—	—	—	28.—	cor.
pe 1/2 an	—	—	—	14.—	cor.
pe 1/4 an	—	—	—	7.—	cor.
pe 1 lună	—	—	—	2.40	cor.

Un omagiu Regelui Carol.

Acum câteva zile s'au implinit trei luni de când la Berlin, un grup de admiratori ai Regelui României Carol I, au așezat o placă comemorativă pe zidul casei din alte Iacobstrasse, în care M. Sa a locuit acum 50 de ani.

Cu ocaziunea aceasta, „Revista Armatei” din București, publică un prim articol, datorit unei noi înalt militar în activitate.

Reproducem aci câteva pasagii din acest articol important:

„Înainte de a face descrierea plăcii și a solemnității care a avut loc — începe articolul — socotim de cel mai mare interes pentru noi, Români, să revedem acele frumoase pagini din viața iubitului nostru Rege, care corespund epocii la care se referă placa comemorativă.

Era în vârstă de 18 ani.

Cu mare succes trecu principele examenul de ofițer, în anul 1857 la Munster, obținând mențiunea „bine”, — condiție care nu era obligatorie pentru un membru al Casei Hohenzollern — în urma căruia fu înaintat la gradul de scublocotenent în I-ul regiment de artilerie de gardă din garnizoana Berlin.

Un an mai târziu, spre marea bucurie a tânărului principe, tatăl Său, principele Carol Anton de Hohenzollern se mută la Berlin, spre a lua președinția ministerului prusian, pe care l'conduce timp de patru ani. Acești patru ani de viață intimă cu veneratul Său tată, au fost de mare însemnătate pentru tânărul principe, căci a avut prilejul să se inițieze în cele mai de seamă chestiuni de politică, învățură care mai târziu ca Suveran, și-a dat roadele atât de folositoare poporului român.

„Reproducem aci — după scrieri autorizate — câteva notițe asupra caracterului principelui și a modului său de a se conduce pe acele vremuri.

„La fel cu tatăl Său, nu era de loc partizan al ideilor reacționare care domneau în anumite cercuri înalte; era mai mult liberal și avea relațiuni cu mai multe familii burgheze, lucruri cari nu prea erau bine văzute la Curte.

În această privință principele Carol al Prusiei s'a arătat, într'o ocazie, mirat că principele Carol de Hohenzollern a dansat în uniformă în casa unui ministru. Tânărul principe a răspuns că „nu a dansat acolo ca ofițer al gardei și ca prinț de Hohenzollern!”

Spirit liberal, nu-i plăcea prea multă etichetă, ținea să fie în contact cu poporul, cu burghezia și era foarte mulțumit când putea să petreacă în mijlocul ei, acesta a fost caracterul suveranului nostru care a făcut din principele Carol de Hohenzollern un rege ideal pentru un stat constituțional”.

Și acum să continuăm revista vieții scumpului nostru suveran în ce privește epoca ce ne interesează în această împrejurare.

Mai târziu tânărul principe întreprinde mai multe călătorii, dintre care putem cita: una la Paris, în vizită la Curtea Imperială cu care se înrudea, deoarece o bunică a principelui era din casa de Beauharnais și alta din familia Murat; alta în Franța de Sud, Portugalia, Algeria etc., călătorii cari impresionară mult pe tânărul principe care arăta un mare interes de țările străine și dezvoltarea lor culturală.

În toamna anului 1862 principele fu mutat prim locotenent în regimentul al doilea de dragoni de gardă, care n'a luat parte la mobilizarea campaniei din 1864.

Această dispoziție nu conveni de loc tânărului

principe, care ardea de dorul câmpului de bătaie: El rugă cu insistență pe venerabilul Său tată ca să stăruiască pe lângă Rege să l' trimeată pe teatrul de operație.

Regele Wilhelm îi îndeplini dorința și l' atașă ca ofițer de ordonanță pe lângă fiul său, kronprințul Frederik.

Acesta fu un eveniment din cele mai fericite pentru principe.

De mult avea cea mai mare considerație și simpatie pentru ruda Sa, mai în vârstă; cu această împrejurare însă această dragoste reciprocă deveni mai intensă în timpul campaniei și de naștere unei strînse prietenii, care ținu până la moartea împăratului Frederik.

Ca amintire a timpului petrecut în război, kronprințul dăruie vărului său o sabie de onoare, al cărei mâner era gravat după modelul desenat chiar de principesa de coroană și care a fost înmănată principelui cu prilejul botezului principelui Sigismund, cel mai tânăr fiu al kronprințului, al cărui naș a fost tânărul principe Carol de Hohenzollern.

După cele câteva luni de campanie, foarte active și interesante și de mare însemnătate pentru experiența militară a principelui, serviciul redus de garnizoană era natural să nu l' mulțamească.

Chemarea României era deci binevenită și principele nu stătu un moment la îndoială spre a răspunde acelei stăruitoare chemări.

Pentru aceasta însă trebuia să ia avizul cancelarului de fer, Bismark, apoi învoierea regelui Wilhelm.

În ziua de 19 April st. n. 1866 principele Carol părăsi locuința sa din Alte Iacobstrasse spre a merge la Bismark, care era suferind.

Cancelarul încurajă pe principe din toate punctele de vedere, îndemnându l' să urmeze chemării României, lămurrindu-i, într'o convorbire de o oră și jumătate toată situația politică.

Cu mult mai greu a fost însă de căpătat aprobarea Regelui, care totuși, la plecare, sărută și îmbrățișă pe nepotul său cu cuvintele: „Dumnezeu să te păzească”.

În aceeași seară principele părăsi capitala Prusiei în care se afla dela 1857 și pe care o revăzu abia după gloriosul război dus contra Turcilor, când scăpă țara de suzeranitatea Semilunei, căpătându și astfel un strălucit renume și coroana regală de oțel.

*

Inițiativa așezării plăcii comemorative se datorește unor distinse persoane din Berlin, admiratori ai scumpului nostru suveran și buni prieteni ai României, în frunte cu scriitorul P. Lindenberg, entuziast filo-român, care a publicat în dese rânduri apreciații măgulitoare la adresa țării noastre.

Tabela, monumentală în infățișarea ei, modelată cu multă fineță și măestrie de profesorul Iohann Boese, reprezintă admirabilul bust al Majestății Sale Regelui, în uniformă română, purtând bastonul de marșal împodobit cu lauri, care arată legătura dintre M. Sa și armata germană.

Sub portretul Majestății Sale se află gravată următoarea inscripție:

„Regele Carol al României a locuit aci ca principe de Hohenzollern până la 11 April 1866, aparținând regimentului II de dragoni al gardei.

„Cutezător ca viteaz în război, înțelept ca conducător în timp de pace, a cucerit în timpuri grele, pentru poporul său, independența și coroana de rege, înconjurând țara Sa, în timpul lungei și fericitei sale domnii, cu o coroană de glorie înfloritoare”.

CONVOCARE.

Aderenții partidului național român din comitatul Timișului sunt convocați la

adunarea poporală,

care se va ținea în *Belinț*, la 22 Octomvrie, 1911 st. n. *Duminecă la orele 2 d. m.* pe piața dinaintea casei protopopului Gherasim Sârb, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Situația politică generală.
 2. Sufragiul universal.
 3. Proiectele militare.
 4. Propuneri, proiect de rezoluții.
- Belinț*, la 25 Septemvrie, 1911 st. n.

Comitetul aranjator.

Gherasim Sârb, protopop, *Belinț*, Emanuil Ungurean, Dr. Aurel Cosma, Dr. George Adam, Dr. Cornel Crăciunescu, Dr. Valer Mezin, Dr. Ioan Doboșian, Romul Cărăbaș, Dr. Pompil Cioban, Petru Ionaș, Dr. Coriolan Balta, din Timișoara, Dr. Lucian Georgevici, Nicolae Martinevici, Ioan Oprea, Lucian Sepeșian, Ioan Popovici, Fortunat Mureșan, Dimitrie Buibaș, Constantin Micu, Alexiu Putici, Nicolae Recheșian, Trăilă Clipici, Ioan Pigli, Moise Barbulescu, Cristofor Trăilă, Todor Novac, Pompei Dorca, Petru Raica, Petru Cralovicean, Iulian Fărcaș, George Maxim, Vasile Spân, Andrei Popovici, Alexandru Ianovici, Teodor Nedin, Filip Vuia, Trifu Jivevici, Ștefan Murgu, Tima Radi, Emiliu Brânda, Ioan Oficerescu, Isa Ion, George Adoc, Blagoe Godean, Mihail Bocșa, Iosif Gloambeș, George Ursu, Constantin Drăgici, Dimitrie Popovici, Nicolae Raicu, Virgil Amandia, Constantin Popovici jun., Nicolae Manea, Constantin Pava, Damaschin Cărăbaș, Ștefan Hațieg, Constantin Mateica, Dimitrie Cimponeriu, Vichentiu Marcu, George Magier, Constantin Mihai, Coriolan Birescu, George Balint, Aurel Petcu, Constantin Iancovici, Ioan Vacarescu, Vasile Ilie, Aug. Rufu, Nic. Cloambeș, Trăilă Belu, Iosif Jivan, Trăilă Belu, Constantin Iacob, Nicolae Bobu, Iosif Secoșian, Iosif Cuciuc, Trăilă Jugariu, Trăilă Izvineanță, Pavel Clipici, Trăilă Jica, Iosif Spăriosu, Ion Vicol, Ioan Buha, Iosif Buha, Iosif Belu, Nicolae Darabant, Toma Flueraș, Nicolae Belintianu, Ioan Marcu, Ioan Coteș, Iosif Bujoran, Moise Manea, Dimitrie Milivoi, Iancu Cristea, Danilă Dumitru, Ioan Grubaș, Dimitrie Gheorghina, Nicolae Gurban, Nicolae Neșcu, Ion Neșcu, Moise Neșcu, Andrei Neșcu, Petru Barbulescu, Dionisie Șorian, Constantin Popovici sen., Romul Maleta, Ion Stoia, George Georgevici, Petru Martin, Constantin Martin, Pavel Martin, Ioan Suici, Iosif Bucovan, Iosif Georgevici, Constantin Borchescu, Dimitrie Mustafa, Lazar Vidac, Lazar Petru, Simion Brancu, Achim Golise, Moise Ilie, Trandafir Găinescu, Dimitrie Leucus, Nicolae Ilie, Nicolae Stoicu, Rusalin Cosariu, George Tomi, George Radi, Vasile Gaescu, jun., Vasile Gaescu sen., Nicolae Cartarescu, Dimitrie Miuteș, Dimitrie Stanic, Nicolae Iovan, Mihai Cărunțu, Dimitrie Iancovici, Ioan Iancovici, Pavel Nenat, Ioan Pelici, Dimitrie Rațcu, Trăilă Miuteș, Ioan Ivan și Ilie Olariu.

Dr. George Popovici, protopresbiter, Dr. George Dobrin avocat, Dr. Valeriu Branighe publicist în Lugoj, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Ioan Suciuc din Arad, Dr. S. Vladonea din Bozovici, Dr. George Gârda din Făget, Dr. George Adam, Dr. Aurel Cosma, Dr. Cornel Crăciunescu, Dr. Ioan Doboșian din Timișoara Dr. Lucian Georgevici din Receaș, avocați.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Prezidentul adunării va fi d. protopop Gheorghe Serb din Belinț, iar motiunea o cerește d. Fortunat Mureșian din Babșa.

Părticipanților se pregătește primirea cea mai caldă. La gară vor fi întâmpinați de inteligență de popor în frunte cu d. protopop Serb și de vestitul cor din Chizătău. Cu toți vom asculta apoi serviciul divin în sfânta biserică, unde asemenea va da răspunsurile liturgice tot corul din Chizătău. După serviciul divin va avea loc un prânz comun, iar d. a. la 2 ore începem adunarea.

Șirul mare al distinșilor oratori ne pun în perspectivă, că adunarea din Belinț va fi cea mai frumoasă și mai splendidă, dintre toate adunările ținute până acum.

La revedere deci cu toții la Belinț.

Scrisori din București.

Neul an universitar. — Cei cari vin. — Oameni și păpuși. — Tovarăși dragi.

București, 5 Octomvrie v.

Universitatea, care până mai ieri era pustie, e populată iarăși. Câteva seminare au început lucrările. La seminarul de geografie s'au făcut chiar și unele interesante comunicări. Incep înscrierile și cei doritori de adevăr și lumină încep să se adune din toate colțurile țării, din toate colțurile pământului românesc. Și alături de munteanul și moldoveanul deschis la vorbă, comunicativ, alături de macedoneanul cu vorba-i pripită, cu ochii nestămpărați, vezi pe ardeleanul potolit, tăcut, pierdut cu gândurile în lumea pe care a lăsat-o acolo departe, la el acasă. Vezi pe basarabeanul care se împiedecă la fiecare frază, căutând să scape de influența unui grai străin, pe care a fost nevoit să-l învețe în școli. Il vezi luptându-se să scape de influența culturai străine, de care cu sila e fost apropiat în școli.

Un cuib frumos, simpatic acest București are toate particularitățile lui, une-ori așa de ciudate. Are darul de a-și atrage pe toți cei de acelaș gen, cări tind la o cultură națională. Aici vin aproape toți aceștia. La Iași de pildă sunt foarte puțini studenți ardeleni și macedoneni. Lăsând la o parte faptul că numărul lor în timpul din urmă a scăzut, dar cei cari vin să studieze în țară nu se duc la Iași, ci vin la București. Vin toți și se îndreaptă spre palatul universității, care-i ocrotește, cum ocrotește pasărea puii sub aripi. Vin toți mârșii de nevoia ce o simte un neam întreg de a se lumina, de a se dovedi că are dreptul la viață.

Căci ceea ce dă unui popor dreptul la viață este munca ce o depune pentru progresul, pentru cultura generală. Sunt jertfele ce el le aduce pe altarul luminei, sunt străduințele lui spre mai bine. Munca ce o desvoltă un popor pentru cultura lui, ea singură îi dă dreptul la viață. Căci, spre a putea contribui cu ceva la progresul general, trebuie să ai mai întâi tu ceva al tău. Căci în fața istoriei nu te poți prezenta cu ce ai împrumutat dela alții, ci cu ce este al tău propriu. Spre a putea contribui tu ceva la cultura generală, trebuie să ai tu mai întâi o cultură a ta proprie. De aici pornește apoi raza, care alimentează flacăra progresului omenirii întregi. Raza, care duce mai departe faima unui neam și luminează drumul pe care el merge și arată neamurilor pământului dreptul lui la viață.

Un popor, care nu contribuie cu nimica la cultura omenirii este vrednic să piară și este condamnat să piară. O știm aceasta noi, o știu și dușmanii noștri cari, spre a putea afirma că nu avem dreptul la viață, caută a ne distruge prin osul ce-l aducem progresului general, caută să ne împiedice

a da și noi din căldura sufletului nostru pentru alimentarea curentului de progres. Caută să ne împiedice în desvoltarea noastră culturală. Când vor reuși să ne înăbușe orice manifestare în acest senz, atunci putem renunța la orice aspirație ca popor. Vor putea însă s'o facă aceasta? De sigur nici odată. Cu cât loviturile, cu cât piedicile puse în calea desvoltării culturai noastre vor fi mai mari, cu atât se manifestează mai vie dragostea față de cultura națională. Cu cât oamenii vorbelor goale și-ai cuvintelor cari nu sunt ecoul faptelor, vor fi mai porniți în contra reprezentanților culturai, cu atât popularitatea celor din urmă va crește, cu atât cei cari cred că fericirea neamurilor se face prin vorbe goale vor deveni mai anti-patici.

Căci vedem un fenomen foarte îmbucurător la poporul nostru. Dacă îl pasionează așa de puțin politica, îl interesează însă foarte mult școala. Să încercăm cineva să facă o colectă pentru scopuri de politică, așa cum se înțelege politica la noi. De sigur că ceea ce ar da țărâniea pentru acest scop n'ar fi nici pe departe atâta cât ar da în cazul când colecta ar fi pentru o școală. Țăranul nostru nu se interesează de luptele dintre partidele ungu-rești, puțin îi pasă de cine e la guvern, ba de cele mai multe ori puțin îi pasă cine îl reprezintă în parlamentul țării. O fi o greșală poate, dar e așa. O fi o greșală, dar această greșală e recompensată însutit și înmii prin jertfele pe cari acest țăran, așa de puțin băgat în seamă pe la unele adunări, le aduce pentru școala românească, pentru cultura românească. E un fenomen îmbucurător, care ne îndreptățește să ne punem toate speranțele într'un viitor apropiat, care va veni, care trebuie să vină cu mai multă încurajare și cu mai puține decepții.

Dacă toți aceia, cari și-au luat rolul de conducători, ar fi studiat mai întâi firea poporului nostru, ar fi observat acest fenomen, care la alte neamuri nu se observă. Și dacă el, conducătorul ar fi luat pildă dela cel pe care avea pretenția să-l conducă, dacă el, conducătorul s'ar fi interesat mai mult de școală, de cultură, azi am avea în dosarul luptelor noastre mai puține discursuri poate, am avea însă poate multe școli bune, asigurate din punct de vedere material. Da. De acolo, dela poporul de jos să fi luat exemplul frunțașii noștri. Poporul știe totdeauna să plătească binele și răul. Și știe cum să le plătească acestea.

Când alții se frământă cu probleme politice „de ordin mai înalt”, când din considerațiuni ce nu se pot spune vor să omoare cea mai trează sentinela a culturai noastre, când vor să înăbușe glasul cântărețului desmoșteniților clăcași și al pătimirei lor — poporul își dă copiii la școală. Când, în adunări vin să strecoare veninul în suflete, când vin să surpe credința în sfîntenia cuvântului scris, — poporul își trimite copiii la școală. I-se vorbește de eminente atitudini ale unor oameni, i-se cere votul, i-se cere să sprijinească anumite publicații, — poporul tace și își trimite copiii la școală. Mă rog, cu cine e poporul? Cu politicianii, sau cu cei cari luptă pentru lumină și cultură?

Aceste reflecții îmi vin în minte acum, când văd sutele de tineri îndreptându-se spre Universitate. În fiecare văd un oștean al luminei, în fiecare văd năzuința spre înaintare. Poate mulți se vor pierde. Mulți, în loc de a asculta și aprinde cuvântul adevărului, vor căuta să se lustruiească numai, vor învăța cum să se miște, cum să placă în societatea cocoanelor cari visează cuceriri. Dar de sigur vor fi mulți dintre aceia cari în viață au un gând, un scop și vor lucra din toate puterile pentru realizarea lui. Vor fi mulți dintre aceia, cari, porniți de unde lacrimile sunt roua ce investmântă câmpul în diamante, vor căuta să facă ceva pentru cei mulți și buni, pentru cei cari știu să creadă, să nădăjduiască și să se închine, pentru cei dornici

de lumină, pentru cei buni, cari plâng în umbră și nimeni nu le știe vina. Vor fi mulți, cari înțeleg că singură munca și jertfa pentru lumină dă omului, ca și neamurilor dreptul la viață, dreptul la fericire.

Și pe aceștia îi cunoști de departe. Ochii lor au ceva din durerea serilor de toamnă, fruntea lor are ceva din umbra amurgurilor triste, graiul lor este „monoton” și fără accente semnificative. Odată... Aceștia se vor ridica semeți, aceștia vor chema pe cei mulți să-și ia partea lor de bine, aceștia vor rosti cruda sentință la adresa tuturor secăturilor. Aceștia vor rupe coroane de pe atâtea frunți nevrednice. Și cu gândurile lor se întovărășește gândul și sufletul meu.

Corespondent.

Ce poți afla într'un dosar?

— Impresii. —

Iași, 5/18 Octomvrie.

Nu o plăcere mai mare, mai arzătoare pentru mine, decât a răsfoi dosarul unui proces, care a durat câțiva ani. Timbre scrise de acei, ce fac exerciții de stilistică juridică pentru câțiva gologani, cusute la un loc cu cele albe, imaculate, anulate prin o linie trasă în grabă peste efigia care îi arată valoarea, purtând une-ori semnătura indiscifrabilă a magistratului sau stampila din ziua când a intrat în acest vast labirint de foi...

Odată dosarul înființat din câteva timbre îngrito de acei ce adun împricinații dela toate răscrucele, urmează o ploaie de foi, ce se aleg, se adun din noianul ce inundă zilnic și sporește dosarul văzând cu ochii. Astăzi se adaugă o citație, mâne niște dovezi ce trebuie comunicate părții adverse, și dosarul de astăzi nu mai seamănă celui de ieri.

Foi despachetate, de felurite culori, unele amintind albastrul cerului, altele roșul palid al rozelor ce stau să moară, purtând marca tuturor fabricelor, se adun cusute neîndemânatec de acei ce-și încarcă plămâni cu praful arhivelor pentru doi lei pe zi...

Aci, întâlnești o chitanță mototolită, gata să-și ia zborul ei vagabond, menită însă să se dovedească o iscălitură, pe care cineva și-o tăgăduiește; dincolo foi, pe cari se întreșează înșirarea cifrelor dând aspectul unei rețele de paiangenis; altele închid conștiința unui martor, fie că a fost sinceră și curată, sau și-a falsificat-o fără să se înfioare când a atins cu dreapta crucea lui Hristos.

Și, ca o sfidare a scrisului aruncat, disproporționat al funcționarilor, întâlnești luminile unui avocat scrise mărunț, discret, ca versurile unei fecioare, a cărei fantezie precoce țesă la pânza luminoasă a unui vis de dragoste, ori raportul unui expert caligraf, scris cu îngrijire și migăleală, ca o dovadă mai mult a talentului său. Iar, ceea ce îngreuiază dosarul e vrăful de citații, acea avantgardă nesfârșită a judecății, care vorbește în modul cel mai eloquent de eterna greutate „de-a îndeplini o procedură”.

Prin aceste toate apar risipite luminile justiției, încheierile magistrale: tot ce se poate numi extracția cugetării judecătorești.

Inteligențe hibride, de acele ce nu cunosc alt fel de a gândi, decât acel învăluit în obișnuitele formule sacramentale, își arată puterea concepțiilor, în acea înșirare fără început și sfârșit de fapte și articole.

Inteligențe torturate cu un dicționar restrâns de formule își scriu produsul trudei lor, menit

Pardesii dela 32 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

de a fi cetit în auzul celor două părți și în urmă să se copere de praful vremii neiertătoare.

Acești anonimi, cari nu râvnesc de cât puținul ce le dă posibilitatea de a-și duce mizeria mai departe, sunt împăcați de multe ori, de a fi deprins înșirarea câtorva cuvinte. Totuș, de ar avea cineva cutezanța să desgroape aceste infolii, s'ar înfiora de calvarul limbei românești!

Și, când gândești că goana aceasta nesfârșită după probe e răsplătită cu un cuvânt de slujitorii dreptății, de interpretii tuturor plângerilor! Un cuvânt talmăcește o taină închisă între acele file îngălbenite, adunate cu râvnă de ani de zile.

Cu câtă greutate însă nu se spun altă dată aceste câteva cuvinte hotărâtoare? Lucruri contrazicătoare lovesc stăruitor auzul lui, căci lucrurile se pot povesti în mai multe feluri și poate acesta e răul cel mai mare. Minciuna își potrivește masca își ia obișnuita poză de îngâmfare și începe a broda fapte imaginare, spre răstunarea celor petrecute la lumina zilei. Toată brodarea însă e așa de slabă, în cât o minte pricepută dacă ar trage cu iscusință de un fir nevăzut, într'o clipă ar putea destrăma totul, ea și cum n'ar fi fost nimic.

De multe ori, însă, povestirile meșteșugite duc mintea departe, până o rătăcesc. Momentul de slăbiciune e fatal, căci iscusința acestor vânători ai banului e mare. Un gest însoțit de un cuvânt aspru al legii a năruit, într'o clipă, speranțe de ani de zile...

Iar pretinsul erou al cuvântului, își rotește privirea, mirat par'că nu întâlnește capete mai multe, își adună foile și pleacă încunjurat de misiții ce izvoresc din toate ungherile...

Se pleacă, — prind șoapta, care le pune lumina bucuriei în ochi. E bucuria fiarei, care și-a împăcat pofta rapacității oarbe...

În urmă, trîmbișarea acestui triumf, adună clenți de pretutindeni, ca la unul ce prin vraja cuvântului a întronat nedreptatea.

De multe ori, însă, se fac incursiuni viclene de paco... După ce a curs potop de vorbe bune, deasupra celui ce trebuie să uite toate, înfloresc zîmbetul pe fețe, de triumf pe unul, de amărăciune și scârbă pe altul, și se fac acele împăcări de câțiva lei. C. Spiridonescu.

Misiunea română la Cernăuți.

Inaugurarea monumentului Reginei Elisabeta.

Cernăuți, 2/15 Octomvrie.

Misiunea specială trimisă de M. S. regele Carol la serbările de aici compusă din dnii Grecianu, fost ministru și primar al Iașilor, căpitanul Negruzzi și L. Sculy a sosit Sâmbătă la ora 2 după amiază. Misiunea a fost primită la stația de graniță Ițoani de un comitet de onoare compus din baronul Wessely, funcționar al guvernului din Bucovina, de locotenentul de hulanii Forster, de șeful districtului Suceava, von Tarangoul, care a salutat misiunea română în numele guvernatorului Bleyleben.

Pe peronul gării Cernăuți misiunea română a fost primită de cătră primar, prefectul poliției, autoritățile militare, consulul general al României d. Georgescu, rectorul universității Saghin.

Arhiducele Leopold Salvator a sosit tot Sâmbătă la ora 3 după amiază, spre a reprezenta pe împăratul Francisc Iosif la inaugurarea monumentului împărătesei Elisabeta.

Coborînd din vagon Arhiducele Leopold Salvator s'a dus de-a dreptul la d. D. A. Grecianu cu care s'a întretinut mult timp, mărturisindu-i cât de viu a fost mișcat împăratul Francisc Iosif când i-s'a adus la cunoștință că M. S. Regele Carol a trimis o misiune specială pentru a asista la desvelirea monumentului împărătesei.

Dela gară s'a format un impozant cortej. După trăsura arhiducelui Leopold Salvator venia imediat trăsura misiunii române.

Soara la prânzul guvernatorului Bucovinei, d. Bleyleben, au asistat arhiducele, misiunea română, șeful administrației autonome, d. Hurmuzachi Wassilko, episcopul de Repta, primarul

Furth, generalul de divizie Leopold Kolosvary, președintele tribunalului Leopold Cornizchi, în total 16 persoane.

Arhiducele Leopold Salvator a ținut următorul toast:

Majestatea Sa Regele Carol al României a avut deosebita bunătate ca să mă salute pe mine în calitate mea de trimis al Majestății Sale Impăratului. Împlinesc o datorie din inimă când mulțumesc în numele împăratului Maj. Sale Regelui pentru această atenție, care este o nouă dovadă a legăturilor strînse și prietenești între cele două Case.

Ridic paharul meu în sănătatea M. Sale Regelui Carol al României și a întregii familii Regale”.

În semn de deosebită atenție d. A. D. Grecianu a fost autorizat să răspundă acestui toast.

Trimisul extraordinar al M. S. Regelui a rostit următorul toast:

„Mulțumesc Alteței Voastre Imperiale și Regală pentru cuvintele afectuoase pe care a binevoit să le rostască în onoarea M. S. Regelui României, cuvinte cari de sigur I-l vor mișca adânc. Rog pe Alteța Voastră Imperială și Regală să-mi permită să ridic paharul în numele M. S. Regelui României în sănătatea M. S. Apostolice Impăratului și Rege al Austro-Ungariei precum și al familiei Imperiale și Regale”.

Seara a avut loc o reprezentație de gală la care a asistat și misiunea română.

Duminecă dimineața a avut loc inaugurarea monumentului împărătesei Elisabeta. A asistat arhiducele Leopold Salvator, misiunea română, toată oficialitatea din Cernăuți precum și o mulțime imensă.

Coroanele M. S. Regelui Carol au fost depuse de cătră membrii misiunii alături de coroanele M. S. Impăratului Frantz Iosif.

După inaugurarea monumentului a avut loc un dejun oferit de guvernatorul Bucovinei, la care au luat parte 36 persoane cari purtau decorațiile românești.

În mijlocul dejunului s'a dat citire de cătră prințul Jabkovitz telegramei trimise de arhiducele Leopold Salvator Impăratului Francisc Iosif, exprimând omagiile locuitorilor bucovineni și anunțând că misiunea specială română a depus coroane la monument în numele M. S. Regale ale României.

S'a citit apoi următoarea telegramă a Impăratului cătră arhiducele Leopold Salvator:

„Trimiterea misiunii din partea M. M. L. L. Regele și Regina României la depunerea de coroane prin această misiune, nu a lipsit de a Mă însufleși de o deosebită grațitudine”.

După aceasta s'a dat citire următoarei telegramă a M. S. Regelui Carol cătră arhiducele Leopold Salvator:

„Este o mare satisfacțiune pentru mine de a trimite la Cernăuți pe fostul Meu ministru Grecianu, primar în a doua capitală a Mea, pentru a te saluta și al însărcina să depue în numele Nostru coroane pe monumentul neuitatei Impărătese atât de scumpă Nouă. Dânsul își va exprima salutările noastre cele mai cordiale și te va asigura că păstrăm o amintire recunoscătoare de vizita Ta scumpă la Sinaia.

Călduroase urări pentru fericirea ta și a lor tăi”.

Arhiducele Leopold Salvator a trimis M. S. Regelui următoarea telegramă:

Profund atins de atențiunea particulară a M. Voastre, și a Maj. Sale Regina, iau libertatea de a depune la picioarele Maj. Voastre și Maj. Sale Regina, mulțumirile mele cele mai devotate. N'am lipsit de a raporta Maj. Sale Impăratului meu, prea grațios”.

După dejun, Misiunea Română a făcut mai multe vizite, între cari și I. P. S. S. Mitropolitului Vladimir de Repta.

Seara d. D. A. Grecianu a oferit un prânz la care au luat parte: I. P. S. Sa Mitropolitul Bucovinei V. de Repta, Rectorul Saghin, profesorul

Tarnoschi, baronul Hurmuzachi mareșalul Bucovinei, Cavalerul de Flondor, Consulul general al României d. Georgescu precum și alte notabilități locale.

Azi dimineată la 8.20 d. Grecianu a părăsit Cernăuțul, cu trenul de Berlin la care s'a atașat vagonul salon al guvernatorului pus la dispoziție de d. A. D. Grecianu.

Telegrama împăratului nostru cătră regele Carol.

Impăratul Francisc Josef a trimis Regelui Carol următoarea telegramă ca mulțumire pentru trimiterea unei delegațiuni la desvelirea monumentului împărătesei Austriei:

M. S. Regelui Carol I.

Sinaia.

Atenția cu totul amabilă pe care Mi-ai arătat prin trimiterea unei deputațiuni însărcinate să salute pe Arhiducele Leopold Salvator la Cernăuți și piosul omagiu ce l'ai adus memoriei împărătesei și Reginei Elisabeta, soția mea, care odihnește la sîmul lui Dumnezeu, depunând prin această delegație coroane pe mormântul defunctei, Mă atins profund.

Primește cele mai adânci și sincere mulțumiri pentru această nouă manifestare de prietenie cu asigurarea că-ți voi fi totdeauna recunoscător din toată inima.

Francisc Iosif.

Războiul italo-turc.

Din programul Marelui Vizir, destăruat în ședința de Miercuri a corpurilor legislative, rees evident intențiile guvernului și a Poartei în ce privește conflictele cu Italia. Turcia voiește pace, dar până la începerea tratativelor este nevoită să continue războiul. Așadară războiul se va mai desfășura încă. Nu cu vehemență, nu cu pierderi mari de vieți omenești, nu. Va fi mai mult un joc de-a războiul!

În urma atitudinii Italiei, tot mai contrară față de Turcia, această pace dorită la Constantinopol, nu va fi altceva decât o capitulare. E evident. Turcia nu voiește războiul, Italia nu voiește să recunoască suzeranitatea Turciei asupra Tripolitaniiei.

E scopul Italiei urmărit chiar dela început. Concesia acordată înaintea războiului, de a rămânea și pe mai departe suveran al provinciei Sultanul, era mai mult o formalitate. Tripolitania trecea în stăpânirea italiană.

Acum în plin război, când Italia a avut unele învingeri, este exchisă și acordarea acestei concesii.

Tripolitania va fi a Italiei în schimb unei eventuale despăgubiri bănești. După cum vor hotări puterile.

Un nou îndemn în menținerea acestei atitudini a primit Italia dela însăși puterile. Căci după-cum se anunță din Roma reprezentanții puterilor la Roma, au recunoscut guvernului italian ocupația Tripolitaniiei.

Programul Marelui Vizir.

Arătând împrejurările grave, în cari ia conducerea cabinetului spune, că sunt momente în istoria popoarelor, când bărbații politici nu pot să se retragă având de îndeplinit datorii față de țară și tron. Amintește de reformele administrative, cari le va introduce. Va aduce legea despre responsabilitatea miniștrilor. Se va niza taxa vamale să dea un excedent mai mare. Va reforma depozitul pe patente, aplicându-o și pe țările străine. În ce privește privilegiile celor de altă lege Vizirul, promite respectarea legilor și a ordinanțelor existente.

Trecând la polica externă, paşa Said, spune, că mai întâi va trebui să aducă aplanarea conflictului cu Italia, care se va face asupra intereselor țării. Va griji, ca relațiunile cu țările europene, mai ales cu cele vecine să fie amicale. Dorește ca legătura cu statele balcanice să devie tot mai strânsă pe baza încrederii reciproce și a intereselor comune. Turcia n'are scopuri ofensive, n'are ambiții tendițioase, ci din contră vrea să respecte drepturile fiecărui stat, în schimb ea și statele acelea să respecte drepturile Turciei. Guvernul se va nizu pe pentru menținerea păcii să încheie convenții cu statele, asigurându-și dezvoltarea internă.

Sedință intimă.

Terminând exposeul Marele Vizir a avut ședință intimă. În ședință a dat unele amănunte asupra operațiilor dela Tripolis. Deputații junăturci au atacat vehement pe ministrul de război, învinuindu-l cu mari greșeli în jurul apărării provinciei. Ședința a ținut 2 ore și jumătate, amânându-se pe azi Joi.

O telegramă de azi, anunță din Constantinopol că ședința de azi a fost foarte vehementă. Opoziția a împiedecat pe ministrul de război să vorbească. Ministrul a menințat cu demisia. Ședința a fost suspendată.

Darea în judecată a cabinetului Haaky.

Deputații Tripolitaneii au depus Marți o moțiune cerând darea în judecată a fostului cabinet care n'a știut să prevadă evenimentele și să ia toate măsurile de apărare.

Moțiunea a fost trimisă unei comisiuni speciale.

Turcia vrea pace.

„Seccolo” află următoarele din Constantinopol: După ce a sosit știrea despre fiascul misiunii bărbatului de încredere al marelui vizir Said paşa, comitetul tinerilor Turci a ținut o ședință, în care s'a discutat asupra situației. Se pare că Poarta și comitetul tinerilor Turci doresc pacea.

„Giornale d'Italia” într'un articol se ocupă cu condițiunile, sub care s'ar putea încheia pacea. Astfel Turcia trebuie să renunțe la Suveranitatea ei asupra Tripolitaneii și la orice despăgubire de război.

În schimb Turcia va primi dela Italia compensațiuni politice și financiare în Tripolitania, apoi i-se vor restitui, domeniile statului, și ale coroanei, vacaturile. Bine înțeles Italia va plăti și datoriile de stat ale Tripolitaneii.

Correspondentul din Constantinopol al ziarului „Giornale d'Italia” anunță următoarele: Marele vizir Said paşa a trimis un om de încredere la Roma ca să sondeze întru cât s'ar putea menține suveranitatea Sultanului asupra Tripolisului. Delegatul marelui vizir a telegrafiat la Constantinopol că demersurile sale au fost zadarnice, astfel că e nevoit să se înapoieze. Marele vizir l'a însărcinat atunci să obțină dela guvernul italian garanții că suveranitatea Sultanului se va menține cel puțin în parte, însă nici acest demers n'a avut rezultatul dorit.

Italianii bătuți la Tripolis.

Ziarul „Sabah”, din Constantinopol află că coloanele echipate din ordinul lui Senussi sosesc în eseloane la Benghazi.

Turcii au tras lângă Derna asupra unei șalupe cu 60 e soldați italieni cari încercau să debarce pentru a face recunoașteri. Toți Italianii au fost uciși. Șalupea s'a înămolit. În acest timp vasele italienești trăgeau câteva focuri asupra Dernei, fără însă a pricinui stricăciuni.

Trupele turcești sub comanda colonelului Nekhet au atacat pe Italianii lângă Asisje. Italianii ar fi suferit pierderi considerabile.

„Sabah” află în ultima oră că mai multe mii de Italiani înaintând spre interior au avut lângă Elkarbe o luptă la trei sferturi de oră de Tripolis cu trupele turcești, sprijinite de cătră Indigeni. Italianii au avut mai bine de 100 de morți și au fugit în dezordine înăuntrul fortificațiunilor din Tripolis.

Atacurile trupelor turce.

Trupele turce din împrejurimile Tripolisului, în număr de 10,000 atacă în fiecare noapte avânt posturile italiene. Acest fapt va determina pe Italianii să înceapă marșul spre interiorul țării.

În luptele de până acum au căzut câțiva Turci. Italianii au avut câțiva răniți.

Un torpilor italian s'a ciocnit Joi în portul din Tripolis de o stâncă și s'a scufundat.

Dacă trupele turce se vor retrage în munți, ele ar putea să ocupe pozițiuni favorabile, întărindu-le cu tunuri moderne.

Din altă sursă se anunță că o parte a trupelor turce s'a pus în marș spre frontiera Tunisiei.

Italianii sunt foarte neliniștiți din cauza ivirei holerei.

1200 funcționari turci vor pleca cu un vapor german spre Constantinopol.

30,000 Tunisieni în Tripolitania.

Mehmed bey, nepotul lui Abd-el-Cader a trecut din Tunisa în Tripolitania cu 30,000 Tunisieni bine armați.

O nouă acțiune în marea Egeică.

Se confirmă știrea că flota italiană se pregătește de o nouă acțiune mai mare în marea Egeică, pentru a da o ultimă lovitură flotei turcești și astfel să o constrângă să încheie pace cât mai curând.

Circulă zvonul că flota italiană vrea să intre în arhipelag și să bombardeze portul Smirna și Dardanelele.

Mobilizarea Bulgariei.

Tobele au început să sune în momentul acesta, chemând pe rezerviști ca să ia în primire ordinele de concentrare. Situația la ministerul de război a devenit iar critică pe ziua de astăzi. Mobilizarea pare inevitabilă. La aceasta contribuie mai ales concentrările de trupe la Adrianopol, unde se află două corpuri de armată cu un efectiv total de 120,000 soldați. Afară de aceasta se anunță că la frontiera bulgară au fost concentrate 15 regimente de călăreți curzi.

Ambasadorul bulgar din Constantinopol, Sarafoff, telegrafiază că ministrul de externe Assim bey i-a declarat eri cu ocaziunea recepțiunei diplomatice că Turcia va înceta de a mai trimite trupe la frontiera bulgară, voind a da prin aceasta o nouă dovadă a intențiunilor sale pașnice.

După o informațiune primită de cercurile oficiale, ministrul turc al afacerilor străine Assim bey a dat ministrului bulgar asigurarea că nici întăriri de trupe la graniță nici mișcările de trupe pentru exerciții nu au loc pe teritoriul dela graniță. Asigurarea a fost primită în mod amical la locul oficial.

Mobilizări în Serbia.

Guvernul a ordonat mobilizarea celor două corpuri de armată din sud.

În acest scop 8 ofițeri din statul major au plecat în Rumelia, pentru a controla mobilizarea.

Ministrul de război a ordonat astănoapte mobilizarea diviziei din Drina. Zilele acestea vor fi mobilizate celelalte divi-

zii. Ministrul de externe Milovanovici a declarat azi unui ziarist că într'adevăr s'a ordonat mobilizarea diviziei din Drina, a adăogat însă că aceasta este numai o încercare de mobilizare, deoarece anul acesta nu s'au făcut maneyre mari în Serbia.

Produce senzație faptul că ministrul de război a ordonat chemarea la corp a tuturor ofițerilor de rezervă, chiar și pe acei cari se află în străinătate.

Situația este foarte serioasă, ceea ce rezultă și din faptul următor:

Deputatul Ribarac a voit să interpeleze guvernul asupra situației externe, primul ministru Milovanovici l'a rugat însă să renunțe la această interpelare, deoarece situația este foarte complicată, iar răspunsul guvernului ar fi foarte delicat.

Deputatul Ribarac a renunțat la interpelare.

Guvernul sârb a primit știrea că guvernul turc a împărțit arme printre mahomedanii dela granița sârbă.

La întrebarea guvernului sârb în această chestie, Poarta a răspuns că această știre este neadevărată. Chiar dacă se simte o mișcare de trupe, acea nu este altceva decât întoarcerea trupelor turcești dela litoral în Serbia veche.

În capitală a făcut senzație știrea cum că ministrul de război a ordonat mobilizarea diviziei Drina.

Din sursă competentă se arată că nu este vorba de mobilizare, ci numai de o încercare de concentrare a trupelor, pentru a constata cât de repede se poate face mobilizarea diviziei din Drina. Ordinul acesta ministrul de război l'a dat acum două luni, când nici vorbă nu era de războiul italo-turc.

Mobilizările Rusiei.

Mobilizarea corpului de armată din Varșovia a început la 12 Octomvrie st. n. Autoritățile au interzis ziarelor de a publica informații asupra mobilizării. Trupele sunt gata de plecare.

INFORMAȚII.

ARAD, 19 Octomvrie n. 1911.

— **Amânarea serbărilor dela Galați.** O scurtă telegramă din Galați ne anunță că serbările ce erau să aibă loc în Galați Duminecă, cu prilejul desvălirii monumentului lui Eminescu — s'au amânat pe timp nehotărât.

— **D. Iorga despre presă.** D. N. Iorga a ținut la Dorohoi, Duminecă în 15 Octomvrie, o conferință, tratând despre presă.

După ce dă lămuriri cu privire la ziarul ce-l va scoate când va implini fondul trebuincios, — face o ochire repede a întregii stări sociale, economice, culturale și religioase de dincolo și arată că este o clasă de jos săracă și neluminată; o clasă de mijloc instrăinată; o boierime care uită să întindă mână de ajutor celui rămas în urmă; că astăzi orașele Moldovei pretutindeni sunt locuite mai mult de străini.

Spune că pământurile dela sate sunt date în arendă la străini iar presa este în mâinile unor oameni fără vre-o pregătire.

În fața acestei stări de lucruri, nu trebuie să se piardă timpul în plângeri și văicăreli. Din contră trebuie să se lupte cu energie pentru înlăturarea răului, făcând ce au făcut și alte state în asemenea împrejurări. Situația altor țări a fost îmbunătățită grație activității preoților, învățătorilor și presei mai ales. O presă luminată, cu-

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárvaros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpa o mibusă pentru 6 persoane cară frumoasă, felurite căruțe »landaner« cu preț moderat.

restă și cinstită! Pentru aceasta luptăm și noi, spune conferențiarul. Să putem cândva da o presă de adevărată lumină. Indreptarea nu vine prin administrație. Ea va veni prin hrana de jos și lumina de sus. Pentru aceasta luptăm și noi, — făurind viitorul unei presei în care Români și numai ei să se ocupe de rosturile noastre românești.

La sfârșitul conferenței, d. Gh. Stroici, mare proprietar și bun gospodar al moșiei pe care singur o lucrează, a felicitat de aproape pe conferențiar, oferindu-i suma de 500 lei, pentru sporiștea fondului necesar apariției ziarului „Lumina”.

— **† Dr. Ștefan Erdélyi.** Din Orăștie primim știrea tristă că *Dr. Ștefan Erdélyi*, medic orășenesc și cercual, bărbat cu cele mai curate sentimente românești, sprijinitor al tuturor instituțiilor noastre culturale, a repauzat în vîrstă de 60 de ani.

Trimitem familiei întristate sincerile noastre condoleanțe.

Familia a publicat următorul necrolog:

Victoria Dr. Erdélyi născ. Bardosy, în numele său și al tuturor rudeniilor sale, cu inima plină de durere aduce la cunoștință trecerea din viață a mult iubitului său soț *Dr. Ștefan Erdélyi*, medic orășenesc și cercual, doctor de medicină, oculistică, obstetricie, chirurgie și filosofie, profesor de igienă, membru al Asociațiunii și al fondului de teatru, după un morb greu, în etate de 60 de ani și al 33-lea al fericitei sale căsătorii, întâmplată Marți, în 17 Octombrie a. c., fiind împărțită cu sf. taină.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza spre veșnica odihnă, Joi, în 19 Octombrie n., la 2 ore d. a., în cimitirul gr.-cat. din Orăștie.

Orăștie, la 18 Octombrie n. 1911.

Fie-i odihna lină!

Văd. Maria Veghsó n. Erdélyi ca soră, și familia; Ion Erdélyi, inginer, și familia; văd. Gizela Papp n. Erdélyi, și familia, nepoți; Etelea Erdélyi, Vasile Erdélyi, farmacist, și familia, Analia Șiclovan, văd. Alexandru Laar, nepoți.

— **Nou aeroplan românesc.** Cetim în „Mina”: D. prof. N., care deocamdată ține să rămână cunoscut sub o simplă inițială, a construit un aeroplan menit să provoace o adevărată revoluție în aviațiune, dacă concepția autorului se va infăptui exact. Noul aeroplan românesc e menit să asigure echilibrul în atmosferă contra curentilor aerieni și să poată plana chiar fără ajutorul motorului, în cazul când acesta ar înceta din lipsa benzinei sau din cauza vre-unui accident.

— **Vlaicu zboară!** Din București ni-se scrie: D-nii ingineri Vlaicu și locotenentul Capșa au făcut Marți, pe la ora 5 seara, câte două zboruri cu aeroplanele lor la Cotroceni.

Sborurile au fost foarte reușite iar d. Vlaicu a făcut niște viraje și evoluțiuni foarte riscate.

— **Medic român în Budapesta.** Primim următorul aviz: Vă aduc la cunoștință că îmi continui practica de medic în Budapesta (IV. Muzeumkörut 17, I. 6) și dau consultațiuni bolnavilor de gură și dinți zilnic dela orele 11—1 și 3—5. — Dr. Emil M a n u.

— **Cununie.** Cornelia Baci și Dr. Emil Șelariu, avocat în Hațeg, își anunță cununia ce va avea loc la 21 Octombrie n. în biserica gr. or. română din Hațeg.

Felicitările noastre!

— **La fondul cassei împreunate cu hală de vânzare** a „Societății meseriașilor români din Blaj” au contribuit cu prilejul sfințirii într’u preoți domnii: Augustin Caliani, Petru Suciu profesori în Blaj; Patriciu Murășan, preot în St.-Mihailu-deșert; Longin Corcheș, preot în Ciucmandru; Dr. Alesandru Cziple, catechet la gimnaziul din Năsăud; George Neamțu, candidat de preot în Mintiul-Gherlei; Liviu Greav din Borgo-Tiha; Octavian Baști din Erkisfalu—Sălăgiu; Corneliu Gavriș din Odești—Sălăgiu; Mihail Erdöss, din Certează—Sătmar; Mihail Someșan din Dumitrița — toți câte 1 cor.; Ioan Albon, preot în Dostadt 2 cor.; George Repede subjuce în St.-Mărtin 2 cor.

— **Un faliment senzațional.** Din Petersburg se anunță: Produce enormă senzație falimentul marelui comerciant și multi-milionar Krim. Acesta posedă 3000 jugăre de pământ, întinse vii, o fabrică de tutun și era unul dintre cei mai mari producători de secară.

Acum de curînd primise un avans de un sfert de milion de ruble pentru furnizarea unei mari cantități de grîne. N’a putut însă efectua furnitura și nici restitui avansul.

Krim datorește numai Băncii Imperiului suma de 1 milion de ruble.

— **Lupta între teroriștii ruși și poliție.** O patrulă polițienească din Lodz a pătruns într’o casă din str. Radvan unde se aflau adunați mai mulți teroriști.

În lupta care s’a încins între poliție și teroriști unul din aceștia a fost împușcat. Ceilalți au fugit.

Pe stradă, teroriștii urmăriți au avut de susținut o nouă luptă cu poliștii.

Un poliștist a fost ucis, un terorist rănit. Trei teroriști au fost arestați. Ceilalți au reușit să scape.

Teroriștii aceștia sunt aceiași cari au atacat acum de curînd un tren de persoane și au jefuit 20.000 ruble din vagonul poștal.

— **Duelul lui Bismarck.** Într’o zi cancelarul Bismarck exasperat de verva îndrăcită a drului Wirchow autorul fundamentalei scrieri „Patologia celulară” îl provoacă la uel pe neîntrecutul dialectician al Reichstagului prusian. Celebru profesor se puse pe răs și îi scrisese și el un rășel cam de conținutul următor: „Accept duelul. Pentru că ne cunoaștem de mult, vă propun să dejunăm împreună. La masă se vor servi doi cârnăței. Unul va fi otrăvit. Vă aștept la restaurantul Trei sarmale. Wirchow”.

Bismarck cetind bucia marelui savant și ciștit liberal se puse pe un răs cu hohote homerice. Răspunsul său fu că îi trifise imediat o invitațiune pentru un dejun, la el acasă, și fără cârnăței de... laboratoriu chimic!

x **Dr. Kertész Seminar juridic.** Cluj, Monstori ut 16. Pregătește foarte conștientos, în timp scurt și în condiții favorabile pentru examene fundamentale, examene de stat, rigoroase în științele de stat și iuridice. La cerere dă informații gratuite!

Atelier de fotografii artistice, de primul rang. Rona și Kinăst, Orăștie Văsăr tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” oapătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

23 Octombrie

Reghin: Comitetul filial al Societății pentru foal de teatru român din Reghin invită la marele concert ce îl aranjază în 23 Oct. 1911 n. la orele 8 seara în sala cea mare a hotelului orășenesc, cu concursul dîz tenor dramatic de operă Nicu Corfescu și dna Maria Corfescu.

După concert urmează dans.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și nu

Leon Tolstol.

184

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Ajutată de Sonia și de cameristă, Natașa răuși să potrivească oglinda după cum se cerea; se făcu serioasă și nu mai glumi. Privi vreme îndelungată lumânările cari se înmulțeau în oglinzi, așteptând să’l vadă pe prințul Andrei sau un mormânt, dar cu taote că era gata să ia cea mai ușoară pată drept un chip sau un mormânt, ea nu zări nimic.

— Alții văd, eu nu pot vedea nimic. Pune-te în locul meu, Sonia.

Sonia luă loc în fața oglinzii, potrive lumina și începu să privească.

— Sofia Alexandrovna o să vadă, sunt sigură, făcu camerista.

— Și eu sunt sigură că o să vadă; ea a văzut și anul trecut, zise Natașa.

Timp de trei minute ele tăcură. Deodată Sonia îndepărtă oglinda pe care o ținea și își puse mîna la ochi.

— Ah! Natașo, făcu ea.

Sonia nu văzuse nimic, ea nu voia să înșele pe nimeni, dar îi era greu să stea nemiscată și nici ea nu înțelegea de ce și pusesese mîna la ochi.

— L-ai văzut? întrebă Natașa luând-o de mână.

„De ce n’ăș spune că l-am văzut? Și alții au văzut? gândi Sonia. Nimeni nu mă poate contrazice”.

— Da, l-am văzut, făcu ea.

— Cum era? În picioare, culcat?

— Am văzut deodată că era culcat.

— Andrei era culcat, e bolnav! zise Natașa, privindu’și prietena cu ochi inspăimântați.

— Nu, din contră, chipul lui era vesel și mă privea.

În clipa aceea Sonia credea sincer că așa văzuse.

— Și după aceea, Sonio?

— După aceea n’am putut distinge decât ceva roșu și albastru.

— Sonio, Sonio, când se va întoarce el, când îl voi vedea? Cât mi-e teamă pentru el, pentru mine, pentru toată lumea!

Și fără a voi să primească mângăerile prietenei ei, Natașa se culcă. Dar după ce se stinse lumina, ea rămase mult timp cu ochii fixați în gol, ori privind prin pătratul înghețat al ferestrei, la lumina rece a lunei.

LVI.

Câteva zile după serbători, Nicolae spuse mamei sale că o iubea pe Sonia și că luase ferma hotărîre să se căsătorească cu ea. Contesa, care băgase de mult de seamă iubirea dintre Nicolae și Sonia și care se așteptase la această mărturisire, îl ascultă pe fiul ei fără să protesteze, zicându-i că era liber să se însoare cu cine-i va plăcea, dar că nici odată părinții săi nu’și vor da consimțământul la căsătoria lui cu Sonia.

Pentru întâia oară în viața sa, Nicolae pricepu că eu toată dragostea pe care i-o purta mama lui, de data aceasta ea era neclintită. Fără a’l privi pe fiul ei, contesa trimise să’l cheme pe conte. Când intră contele în odaie, ea vru să-i spună de față cu Nicolae de ce era vorba, dar ea nu izbuti s’o facă, ci izbucnind în lacrimi de ciudă, eși din odaie.

Bătrînul conte îl rugă pe Nicolae cu timiditate ca să renunțe la proiectul său; Nicolae îi răspunse că nu’și

putea călca făgăduința. Tatăl suspină și eși tălbură din odaie ca s’o întâlnească pe contesa.

Contele nu era supărat pe fiul său, pentru că acesta o prefera pe Sonia unei fete cu stare. El își zicea numai că dacă nu și-ar fi risipit averea în așa hal, nimic n’ar fi mai de dorit pentru Nicolae decât o soție cu calitățile Soniei — și că numai viața de risipă pe care o dusese el, precum și neglijența lui Mitenka, erau pricinile întregului tîmbălău.

Contele și contesa nu mai făcură fiului lor nici o aluzie la proiectul său, dar cu câteva zile mai târziu dna Rostoff o chemă la dansa pe Sonia, și cu o cruzime neașteptată deoparte și de cealaltă ea o acuză pe nepoata ei de ingrătitudine, spunându-i că’l trăsesse pe Nicolae în ițele ei. Sonia asculta cu ochii în jos cuvintele crude ale contesei, neștiind ce se va întâmpla. Ea era gata să sacrifice orice pentru binefăcătorii ei, sacrificiul era chiar preocupearea ei de toate zilele; în cazul acesta ea nu pricepea pentru cine ar trebui să se sacrifice. Ea nu se putea opri de a o iubi pe contesa și întreaga familie, nici de-al iubi pe Nicolae, căci ea știa că fericirea lui depindea de amorul ei. Așa că ea rămase tristă și tăcută, fără a răspunde cu un singur cuvânt.

Într’o zi, i-se păru lui Nicolae că Sonia nu mai putea îndura această situație, și el merse să se explice cu mama sa. El o rugă mai întâi să’l ierte dacă a greșit și să-i dea consimțământul la căsătoria lui cu Sonia, căci dacă nu se va însura cu ea în ascuns.

Contesa îi răspunse cu o răceală pe care el nu i-o cunoștea, că acum era major și că ar putea face ca prințul Andrei, adică să se căsătorească fără consimțământul părinților săi, dar că ea, contesa, nu va recunoaște nici odată drept nora ei pe această „intrigantă”.

(S. m. m.)

BIBLIOGRAFII.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

*

La librăria „Tribuna” se află de vânzare toate manualele școlare ce se folosesc în dieceza Aradului, asemenea și revizite de scris și desemn. Comandele se efectuează prompt.

*

La librăria „Tribunei” se află de vânzare:

„Biblioteca Teatrală“.

1. Soare cu ploaie, comedie într'un act de I. Vulcan —40
2. Idil la țară, com. în 1 act, localiz. de M. Baiulescu, după Juin și Flerx . . . —40
3. Biletul de tramvaiu, com. în 1 act, de Gr. Mărunțeanu —30
4. Un om buclucaș, comedie într'un act, local, de M. Baiulescu, după M. Michael și Labiche —40
5. Trei doctori, com. în 1 act, localiz. din limba germ. de Virginia A. Vlaicu . . —40
6. Pălăria ceasornicarului, com. în 1 act, de Mdm. Emile Girardin, loc. de A. G. N. —50
7. Unde dai și unde creapă, com. în 2 acte de Alex. Cosmar, loc. de I. Popescu . . —50
8. Pentru ochii lumii, com. în 2 acte de Labiche, localizată de Gil. —50
9. Ruga dela Chiseteu, com. pop. în 1 act cu cântece și joc de Iosif Vulcan . . —40
10. Vacanții com. orig. în 1 act de M. Baiulescu —40
11. Dragostea cu toane, pastorală în 1 act și în versuri de Goethe, trad. de Șt. O. Iosif —50
12. O ședință comunală, com. în 2 acte de G. Stoica. Premiată —80
13. Curiozitatea femească com. în 1 act p. fetițe —40
14. Lăsată secului, com. în 1 act pentru fetițe —40
15. Artiștele, com. în 1 act pentru fetițe . . —30
16. Șapte și nici o ispravă, comedie în 1 act, pentru fetițe —40
17. Milionul, comedie în 1 act pentru fetițe —40
18. Nicolae Vulpea, piesă din popor în 4 acte de Muntean B. Premiata —70
19. Capriciul unui tată, com. în 1 act . . . —40
20. Cântecul cocoșului, com. în 1 act . . . —40
21. Cânela și pisica, com. în 1 act —40
22. Slugă la 2 stăpâni, com. în 2 acte . . . —60
23. Dela Nord la Sud, com. în 1 act —60

Biblioteca teatrală „Aurorei“:

- Calea dreaptă e cea mai bună, comedie în 1 act —20
2. Paza Maicii sfinte, dramă în 4 acte . . —24
3. Otravă de hârciogii, com. într'un act —16
4. Pedepsirea vanității, dramă într'un act. —20
5. Discreția fără voiă, com. într'un act. . —20
6. Crescătorul, comedie într'un act . . . —20
7. Otravă femeiască, com. într'un act . . —20
8. Distrășii, comedie într'un act —20
9. Ileana Cosinzeana, piesă teatrală într'un act —20
10. Pictorul fără voiă, com. într'un act . . —20
11. Teatru la sat —30

Vine Vlădica, comedie în 3 acte de Ant. Popp —40

- Dușmănoasă, piesă teatrală în 1 act, pentru ajunul Crăciunului de M. Drăgan . . —16
- Despre portul românesc și alte trei piese cu câte 4 persoane de M. Drăgan . . . —40
- Opt piese teatrale pentru școlari și școlițe. Dialoguri și Trialoguri de M. Drăgan —40
- „Așa a fost să fie“, piesă populară în 1 act de Alex. Țințariu —40
- Colinde, Poezii și versuri funebr. de M. Drăgan —20
- In vis, comedie în 1 act, A. Vlaicu —40
- O sărbătoare la cules de vii, comedie în 3 acte, de E. Crebbig, de M. Bogdan . . —30
- Leac pentru soacre, comedie în 1 act, de Trocaru —50
- Inainte de pauză, comedie în 1 act, de Trocaru —50
- William Tell, piesă, în 3 acte, prelucrată după Schiler de I. Baci —25
- Două Nebunii, icoană familiară în 2 tablouri, după N. Gane, de G. Bocșa . . —30
- Chinematograful, comedie în 1 act, de D. Bocșa —30

REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE

în

BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

! La Librăria Tribuna !
! se află de vânzare !

Ioan Russu-Șirianu:

Schițe și nuvele inedite

à Cor. 1.50 plus 10 fileri porto.

Articolele politice
ale lui Octavian Goga.

Zilele acestea a apărut în editura Tipografiei „Tribuna”, articolele politice și culturale ale poetului Octavian Goga, reunite într'un volum de 288 pagini sub titlul „Crâmpoie din sbuciumările dela noi”.

Prețul volumului, format mare, tipar elegant 3 cor., în România 3 lei 50 bani, plus porto. Se poate procura dela Librăria „Tribunei” și dela toate librăriile dela noi și din Țară.

Prima Societate de credit funciar român din București.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștința publică că *Joi, 13/26 Octombrie* a. c. se vor atrage la sorți scrisuri funciare rurale, pentru un capital de Lei 2,009.600 din care:

Scrisuri 4% a 25-a tragere Lei 143.900
Scrisuri 5% a 60-a tragere Lei 1,865.700

Tragerea la sorți se va face la orele 3 p. m., în ședința publică în localul Societății strada Colței Nr. 27.

Direcțiunea.

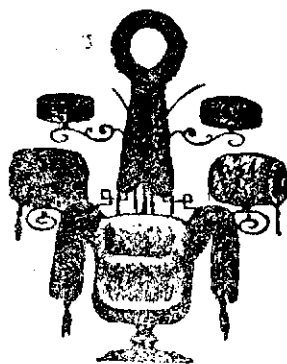
Căsătorie: Un tânăr cu pregătiri academice, în etate de 30 ani, frumos și inteligent, cu carieră sigură, care îi aduce venit anual de 10.000 cor., totodată proprietar al unei averi de 60.000 cor., caută pentru căsătorie o domnișoară inteligentă, frumoasă și bună gospodină, în etate de 22—27 ani, care să fie aplicată a trăi 5 ani într'un oraș din străinătate. Fete de preoți crescute bine încă sunt binevazute. Zestrea: 10.000 cor. Dacă convine persoana, zestrea nu numără. Informații mai deaproape la Adm. ziarului.

Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boăie căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. — Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

La Librăria Tribuna să află de vânzare

A. MAIOR:

MAGDALENA.

Dramă în trei acte și în versuri (cu subiect din Biblie) à 3 coroane + 20 fileri porto.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váczi-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K — 70 litru. Șiller K — 54. Rizling K — 56. Rizling și Ruje amestecat K — 52 litru.

Must din anul 1911 K — 40 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni Pentru calitatea vinului garantez.

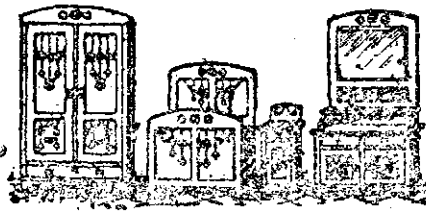
Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,
pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

— **Nicolas Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Adnea cu stîmă la cunoștință on. public d'n lue și provincie, că și-a provăzat și mărit atelierul de mășărit cu puteri de muncă corespun zătoare cerințelor de azi

Primește totfeln de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștencios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

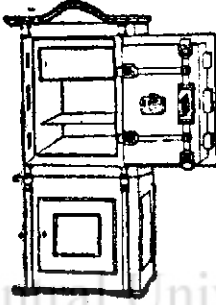
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

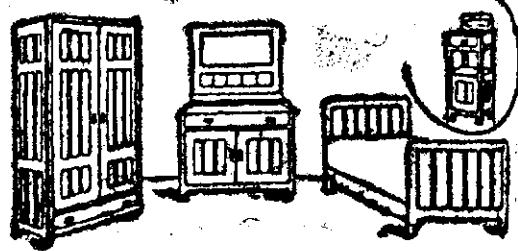
In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci cu „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei au sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármas)

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserici, locuințe, birourile etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. — Prețuri convenabile, serviciu coulant se garantează. — Telefon pentru oraș și comitat nr. 629.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECÓNOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATA ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru

(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrală Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Delta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despr cari eliberează libele. Administreează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (dare) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după slau cassei se plătesc și fără abțicere.

Escomptează cambii și acoardă cred cambiale cu acoperire ipotecară.

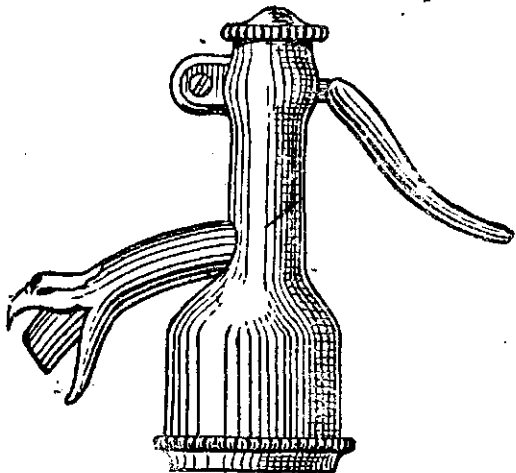
Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acoardă împrumuturi ipotecare pe cas de închiriat și pe proprietăți de pământ.

**Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.**

Dulapuri de gheață la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, **conduce** la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,

Nagyszeben, Strada Reisper 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

Prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

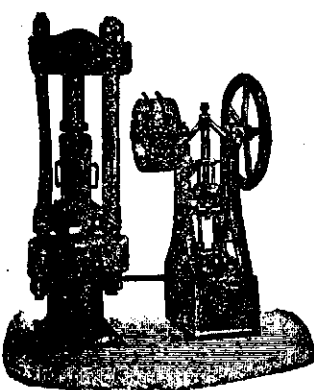
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

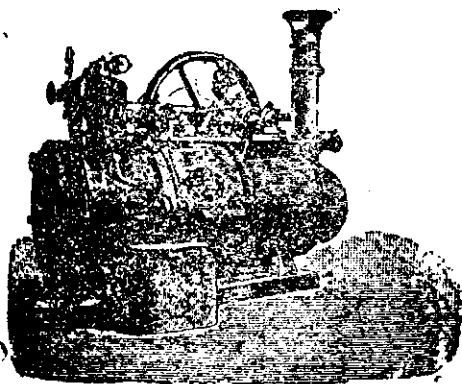

Prima industrie de cazane din Ungaria

Szatmáry Mihály, turnător de cazane, Szeged,

Szentharomság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înțit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petroleu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Bumbera István,

croitor civil și preoteșc, croitorul preoției greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

Sezonal de toamnă și iarnă!

Au sosit stofe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrate cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preotești și bisericești.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparaturi. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

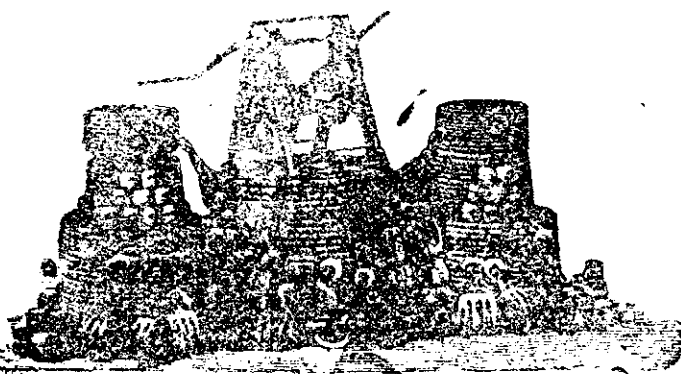

Funăria cea mai mare din Ungaria sudică — este a lui **Joanovics János** Tot felul de funii de cânepă, de fir, brăcți, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugosi). Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru bovritoare ștreanguri, nămacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bălătoare de cânepă, pânze (Pank) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericeilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Blănării !!!

precum: boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Cele mai bune
orologioare
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvănicioare
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS
orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a citit anunțul în Trib.)
Corepondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Mașazin de mobile.

JOSIF HACKLER

tâmplar de mobile și edificii
LUGOȘ, Strada Făgetului No 91.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pelângă literare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș facement, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuială, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.
(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz
institut pentru ridicarea altarelor în
Budapasta, Kőbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.
Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.